

Люби батька, якщо він справедливий; якщо ні — терпи.

Публілій СІР

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

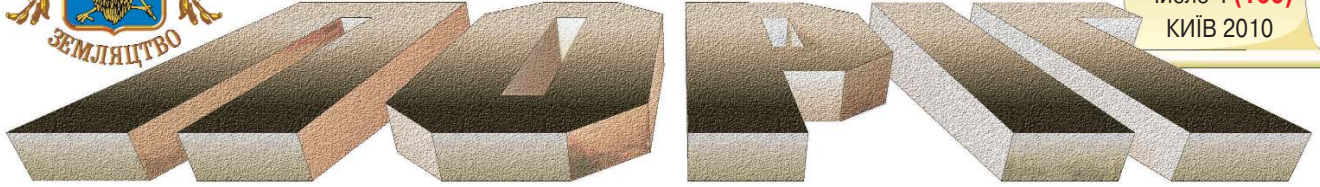
ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

КВІТЕНЬ

Число 4 (100)

КИЇВ 2010

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

ХРИСТОС ВОСКРЕС

Здається, цьогорічна затьожна зима на-
решті відступилася. Оживає земля, ожива-
ють людські душі, і над кожною із них сяє
сонце віри у щастя, справедливості, добро.
І знову озиваються церковні дзвони, про-
віщаючи найсвітліше свято для кожної
віруючої людини – Воскресіння нашого Гос-
пода. За давньою традицією у кожній укра-
їнській хаті після всенощної збираються

найрідніші люди, щоб висловити своє най-
щиріше ставлення до безсмертного Божого
духу. І, незважаючи на всілякі житейські
прикросі, кожен із нас світиться вірою у без-
смертя свого народу і найперше свого роду.

Тож скажімо одне одному сокровенне і
об'єднуюче, величальне і високе своїм
духом віри:

– Христос воскрес!

Єднаймося!

Шановні працівники редакції, члени
редколегії, авторський актив! Спільни-
ми зусиллями ви досягли певного ру-
бежу – подарували читачам сятий но-
мер газети. За роки, відколи з'явилося
перше число місячника, ви встигли
зробити чимало – об'єднати тисячі
патріотів рідної малої батьківщини
довкола ідеї служіння добру, чесності,
справедливості, любові до життя наро-
ду, котрі завжди були базовими в ду-
ховному світі. Незважаючи на всілякі
політичні бурі, ви не піддавалися спо-
кусам найнятися на службу можним, бо служили тільки вищим
інтересам суспільства, опираючись на вікові традиції. на приклад
видатних сіверян. У цьому вище призначення друкованого слова,
його сила й незнищенність.

Ви згуртувалися довкола ідеї вищої політики, яка народжуєть-
ся тільки в серці, – політики любові до рідного краю. Ви вперто й
послідовно шукали й шукаєте своє творче обличчя не лише в зміні
формату, а й у змісті матеріалів. І коли земляцький рух починає
набувати все ширшого розголосу, коли всі громадські земляцькі
організації згуртувалися нарешті у вільній всеукраїнській асо-
ціації, ви залишаєтеся поки що єдиним періодичним органом
чернігівців. Але здається, що ближчим часом можна буде сподіват-
ися, що на ваших сторінках іще частіше будуть з'являтися ма-
теріали й про інші столичні земляцтва, аби запалити їх ідеєю
створення власних газет. Це необхідно в першу чергу для того,
щоб не розчинилися в порохняві часу всі ті добрі справи, які роб-
лять колективи земляцтв. А тому хочеться закликати всіх до
єднання, бо Україна у всіх нас одна. І нехай кожен із нас повер-
тається шанобливо на свій отчий поріг, до чого постійно закликає
ось уже впродовж восьми років газета Чернігівського земляцтва.

Всеукраїнська асоціація земляцтв

Образ часу й краю

Якщо істинно те, що будь-
який часопис віддзеркалює об-
раз свого часу й краю, то газета
славного столичного Чернігівсь-
кого земляцтва "Отчий поріг"

уповні відповідає цьому визначенню. Ось уже впродовж років
співробітники та актив Українського фонду культури мають приємність
знайомитися із діяльністю флагамана земляцького руху в нашій дер-
жаві, радіти успіхам його підрозділів, бути в курсі всіх найпомітніших
подій не лише в столичному земляцькому об'єднанні, а й знайомитому
Сіверському краї. Із глибоких краєзнавчих розвідок дізнаємося про ви-
датних вихідців, знайомимося із нинішніми чернігівцями, які хоч і осе-
лилися на столичних пагорбах, але пам'яттю й благодійними справами
живуть малою батьківщиною. Дізнаємося про найсвіжіші новини у ду-
ховно-мистецькому житті земляцтва. Сіверяни виявилися вельми ак-
тивними в освоєнні духовного простору України. Нам імпонує й те, що
газета, як і саме Чернігівське земляцтво, уникає політики та релігійно-
конфесійних суперечок, а це досить таки нелегко в збуреному морі ук-
раїнського суспільного життя. Видати сто чисел патріотичного часопи-
су, вистояти у двобій з брудною бульварщиною, знайти й зберегти
патріотичне обличчя – завдання не з легких. По суті, єдина земляцька
газета чернігівців не схибила, не заблукала на манівцях новітньої
історії. Це головна заслуга колективу газети, редколегії та земляцько-
го керівництва. Отож, вітаючи всіх земляків – чернігівців із ювілеєм са-
мобутнього часопису, зичимо всім і далі змагатися за процвітання ма-
лої батьківщини, всієї нашої рідної України.

Борис ОЛІЙНИК

і всі симпатии Українського фонду культури

У КВІТНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

ЖУКОВСЬКИЙ Володимир Олександрович – 85-ліття. Народився 20 квітня 1925 року в місті Бахмач. Працює головним редактором газети "Ветеран України".

Член Національної спілки журналістів України. Учасник бойових дій Великої Вітчизняної війни.

Нагороджений орденами "За заслуги" II і I ступеня, орденами Богдана Хмельницького III і II ступеня, орденом Слави III ступеня, медаллю "За бойові заслуги" та інш.

ДРОБНОХОД Микола Іванович – 70-річчя. Народився 14 квітня 1940 року в селі Бурівка Городнянського району. Працював ректором Державної академії керівних кадрів освіти, віце-президентом, генеральним директором Міжрегіональної академії управління персоналом. Нині – заступник директора науково-дослідного Інституту українознавства.

Доктор геолого-мінералогічних наук, професор. Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки. Заслужений діяч науки і техніки України, президент Академії наук вищої школи України, головний редактор науково-практичного журналу "Освіта і управління".

Підготував понад 250 наукових і науково-методичних праць, у т. ч. більше 10 монографій, 4 підручники.

ЖЕЛТОНОЖСЬКА Людмила Василівна – 70-річчя. Народилася 23 квітня 1940 року в Харкові (проживала в Козельці). Працювала старшим викладачем, доцентом на кафедрі фізіології, біохімії та біотехнології рослин, науковим співробітником з біотехнології Українського аграрного університету. Нині – на пенсії. Кандидат біологічних наук.

ЗАБАШТА Ігор Валентинович – 70-річчя. Народився 17 квітня 1940 року в місті Прилуки. Був приватним підприємцем. Нині – на пенсії.

НЕСТЕРОВ Анатолій Феодосійович – 65-річчя. Народився 8 квітня 1945 року в Києві. Деякий час проживав в Чернігові, звідки родом був його батько. Працював у Секретаріаті Кабінету Міністрів України. Нині – головний консультант-юрист Управління по зв'язках з місцевими органами влади і самоврядування Апарату Верховної Ради України.

Обирався депутатом Радянського району міста Києва та головою цієї ж ради.

Нагороджений грамотою Верховної Ради України, почесною грамотою Чернігівської облради, знаком пошани Київського міського голови.

ГЕЄЦЬ Валерій Михайлович – 65-річчя. Народився 20 квітня 1945 року в селі Сезьки Ічнянського району. Пройшов трудовий шлях науковця від інженера до завідувача відділу моделювання економічного розвитку, керівника відділення проблем управління народним господарством. Нині працює директором Інституту економіки та прогнозування НАН України. Віце-президент НАН України.

Академік НАН України, доктор економічних наук, професор. Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат премії Академії наук України ім. О.Г.Шліхтера, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, лауреат премії В.С.Михалевича. Головний редактор журналів "Економіка України" та "Економіка і прогнозування".

Нагороджений орденами "За заслуги" III і II ступенів.

Підготував 335 наукових праць, серед яких 34 монографії.

ІГНАТЬЄВ Володимир Андрійович – 65-річчя. Народився 20 квітня 1945 року в селі Царкут на Запоріжжі. Був науковим співробітником Інституту автоматики, де розробив та впровадив на магістральних трубопроводах Крайньої Півночі автоматизовані системи управління ТП по передачі газу. Нині – заступник начальника управління Міністерства палива та енергетики України.

Має три дипломи Європейського зразка.

ДАНИЛЬЧЕНКО Антоніна Іванівна – 65-річчя. Народилася 25 квітня 1945 року в селі Марківці Бобровицького району. Працювала бухгалтером на книжковій базі, завгоспом Святошинського відділу міліції. Нині – на пенсії.

ІГНАТЕНКО Микола Григорович – 65-річчя. Народився 26 квітня 1945 року в місті Носівка. Працював заступником голови правління ВАТ "Київ-Дніпровське МТППЗТ". Нині – провідний спеціаліст ВАТ "Будмеханізація".

Помічник депутата Київради.

ЕГОРОВА Наталія Миколаївна – 60-річчя. Народилася 1 квітня 1950 року в Омській області Російської Федерації (бабуся з Чернігівщини). Заступник голови СП "Олімп плюс 1".

МЕЛІХОВА Олена Миколаївна – 60-річчя. Народилася 3 квітня 1950 року в місті Новгород-Сіверський. Працює головним бухгалтером Федерації профспілок.

ФЛЕГОНТОВА (ДЕРЕВ'ЯНЧЕНКО) Олена Трохимівна – 60-річчя. Народилася 3 квітня 1950 року в смт. Холми Корюківського району. Працювала головним спеціалістом відділу кадрів Держатомрегулювання України. Нині – на пенсії.

ГЛУЩЕНКО (ШЕСТОПАЛОВА) Валентина Андріївна – 60-річчя. Народилася 6 квітня 1950 року в місті Борзна. Працювала кінорежисером Української студії хроніально-документальних фільмів. Нині – режисер телекомпанії "ГЛАС".

Член Спілки кінематографістів України. Режисер багатьох документальних фільмів.

СЛИШИК Віктор Михайлович – 60-річчя. Народився 14 квітня 1950 року в смт. Макошино Менського району. Старший спеціаліст КРП "Київ-Донбас".

КАШИЧ Василь Олександрович – 60-річчя. Народився 15 квітня 1950 року в селі Авдіївка Сосницького району. За фахом інженер-механік. Працював на різних інженерних посадах у сільському господарстві.

ЦИБА Григорій Артемович – 60-річчя. Народився 16 квітня 1950 року в селі Старий Глибів Козелецького району. Генеральний директор приватного охоронного підприємства "ГАРД". Підполковник запасу.

МАХТІН Ілля Лазаревич – 60-річчя. Народився 22 квітня 1950 року в місті Ніжин. Працює віце-президентом АТЗТ "Завод Металпресмаш".

БУРЯК Леонід Васильович – 60-річчя. Народився 29 квітня 1950 року в селі Ярославка Бобровицького району. Начальник Управління експертиз і сертифікацій Київської торгово-промислової палати.

ЗАБІЯКА Віра Анатоліївна – 55-річчя. Народилася 9 квітня 1955 року в місті Ічня. Учитель-методист української мови та літератури гімназії №34 "Либідь" у Києві.

Учитель-відмінник, спеціаліст вищої категорії.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'янучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного доброторства в ім'я рідної землі.

ГІДНИЙ ПРИКЛАД

Серед понад двадцяти земляцтв, які працюють у стольному Києві, Чернігівське, поза сумнівом, займає чільне місце і за кількісним складом, і за якістю патріотичної роботи. Знаємо, що саме воно активно займається гуманітарною допомогою малій батьківщині, видає десятки цікавих книг суто літературного і краєзнавчого плану. Все це залишає помітний слід у новітній історії, служить утвердженню української духовності, без якої неможливо уявити власне українську державу. В цій патріотичній роботі вагому роль відіграє і газета "Отчий поріг", яка цими часами відзначає своєрідний ювілей. Мені, як одному з активних сповідувачів земляцького руху, котрий сягає корінням ще в середину XIX століття, особливо приємно бачити, як з номера в номер зростає професійний рівень унікального видання, як багато уваги надає колектив редакції літературі та мистецтву, своїм поетам, прозаїкам, художникам, краєзнавцям. Слід також відзначити й високий мовний рівень видання, насиченість історичними фактами. Словом, Чернігівське земляцтво зробило свого часу добру справу, створивши свій друкований орган, покликаний зафіксувати для майбутніх поколінь добрі справи й образи найактивніших сподвижників земляцьких справ. Буду щасливий, коли сотий номер "Отчого порогу" буде лише першим етапом його літопису й рано чи пізно розбудить інші земляцтва для ідеї видання подібного друкованого органу.

Микола ЖУЛИНСЬКИЙ,
академік НАНУ,
почесний голова
Волинського братства

Озирнувшись назад

Так би можна було означити дух і напрямок розмови під час чергового засідання Ради земляцтва – адже головуючий на ньому Віктор Ткаченко повернув присутніх у недавні події, пов'язані із загальним зібранням нашої громадської організації. Не встигли вщухнути пристрасті довкола цієї кардинальної події, як постало питання підготовки наступного форуму, у чомусь ювілейному. Отож і у вступному слові Віктора Вікторовича, і у виступах Петра Медвідя, Миколи Компанця, Анатолія Карацюби та інших прозвучала настійна вимога – готувати наступні збори потрібно вже зараз. Окремим питанням була розмова про поліпшення роботи газети. Прозвучало побажання систематизувати діяльність колективу та редколегії при допомозі чіткого річного плану.

Наш кор.

Вітаємо!

Миколу Засульського, Олексія Ореховича, Василя Устименка – з обранням заступниками голови Ради товариства "Чернігівське земляцтво".

Володимира Пилипчука, доктора юридичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України – з обранням членом-кореспондентом Національної академії правових наук України.

А що буде в 101-му числі "Отчого порогу"?
Фото Олександра Майстренка

Джерела таланту

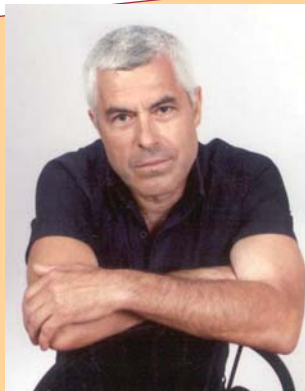
Нам із Григорієм Шкребелем пощастило на малій батьківщині і цього разу – ми потрапили на виставку образотворчого мистецтва та творчий звіт аматорів сцени Носівського району, присвячений 65-й річниці звільнення від німецько-фашистської окупації, яка працювала у Будинку культури. Особисто мені сподобались роботи Марини Зуб з Носівки, її вишивки на полотні "Медвідь" та "Літо". Чудові роботи у Олени Дмитрієнко, Катерини Семенової, Яни Кандиби. Там же і рушники Марії Рекун з Червоних Партизан. Цікаві роботи члена Національної спілки майстрів народного мистецтва України С.О.Святного з с. Селище.

Після огляду виставки там же відбувся творчий звіт аматорів сцени, зрежисований начальником відділу культури району Яриною Чухліб. З високим духовним піднесенням прозвучали українські пісні у виконанні хору, керованого Віктором Куклюком. Чудово виступив хор ветеранів війни і праці під керівництвом Юрія Подольського. Окрасою концерту став "Танок з віночками" подарований колективом "Лілея" з с. Мрин. Все перелічити важко. Не простий зараз час, але народ не здолати, бо не зникає народна пісня, бо до джерел мистецтва припадають молоді люди, які люблять свій край.

Віктор ЧЕРНЕНКО

Володимир Костенко – журналіст, публіцист-чорнобильць, диктор радіо і ТБ, мандрівник. Виріс у Козельці, жив у Чернігові. У 1995–2003 роках обіймав різні посади у службі інформації і міжнародних зв'язків Чорнобильської АЕС, зокрема і головного редактора прес-агентства. Один із співавторів публіцистичної збірки "Біль і тривоги Чорнобиля" (2006 рік). Нині живе у Києві, працює на Національному радіо України...

Свою роботу ми, як могли, підтримували зусилля колективу, спрямовані на продовження роботи ЧАЕС, а не її передчасне закриття. І в цьому були солідарні з атомниками, зокрема, і з колишнім генеральним директором ЧАЕС Сергієм Парашиним. На всіх рівнях з притаманною йому дипломатичністю і інтелігентністю він доводив, що економічно високоефективне для України підприємство має право на подальшу роботу. Був час, коли на станцію – і це цілком узгоджується з міжнародною практикою і вітчизняним ядерним законодавством – приїжджали сотні запрошених людей, здебільшого найближчих сусідів – мешканців Чернігівщини і Київщини. Мета таких масових екскурсій була одна – перебороти постчорнобильські стереотипи і популярно переконати пересічних громадян, що на ЧАЕС "...виробляється не радіація, а електроенергія". І це приносить держбюджету сотні мільйонів надходжень, а також забезпечує утримання на належному соціально-економічному рівні міста енергетиків Славутич. 1998 року з генеральним директором не продовжили контракт, зокрема і через його "особливу позицію" і незговірливість. Міжнародна спільнота, налякана чорнобильською катастрофою, більше схилилася до закриття одіозного об'єкта. Що і було зроблено. Новий директор – колишній головний інженер ЧАЕС – взяв "під козирок" і під час своєрідного телевізійного шоу, на виду у всього світу дав команду на зупинку станції, а точніше – на припинення виробництва нею електроенергії. У грудні 2000 року оператори атомного енергоблоку з важким серцем і зі слізьми на очах поклали траурні квіти на кришку третього, останнього з діючих, реактора...

...І що після того? Проблем не зменшилося, хоча вони суттєво видозмінилися. Щоб вивести з експлуатації три непрацюючих ядерних енергоблоки (четвертий – зруйнований), знадобиться не один десяток років і мільярдні кошти – тепер вже не з прибутку станції, а з державного бюджету. Окремою масштабною програмою є перетворення об'єкта "Укриття" (ОУ) над четвертим зруйнованим енергоблоком в екологічно безпечну систему. З 1998 року впорядкування "саркофагу" фінансується здебільшого країнами-донорами в рамках міжнародного

ЧОРНОБИЛЬ.

Інформація і... радіація

На ЧАЕС я прийшов працювати тоді,

коли одна з п'яти атомних станцій України ще досить ефективно і безпечно генерувала електроенергію, відстоюючи своє майбутнє. Бо мала на це якщо й не моральне – була ж бо катастрофа 1986 року!, – то професійне право. Скажімо, попри негативну громадську думку про станцію, в кінці 90-х років перший чорнобильський енергоблок, за оцінкою Міжнародного агентства з атомної енергії, увійшов у десятку найкращих у світі. Тоді у нас, журналістів ЧАЕС, не було особливих сумнівів, про що писати і розповідати.

Плану здійснення заходів на ОУ через Чорнобильський фонд Укриття (ЧФУ). У ньому, за різними оцінками, вже акумульовано більше 1 мільярда доларів (точна цифра надходжень і видатків з певних мотивів не оприлюднюється розпорядником ЧФУ – Євробанком реконструкції і розвитку). Протягом доброго десятка років з вуст урядовців, учасників чорнобильських проектів і просто любителів поговорити, ми чуємо, що будівництво "споруди століття" – другого укриття у вигляді арки – ось-ось розпочнеться і через рік-два успішно закінчиться. Та поки що роботи – кінт наплавав! Більше того, велика група учених і практиків з самого початку сумніваються у технічній і економічній доцільності для України будівництва арки, нав'язаної

нам – і це доведено – зарубіжними партнерами. Адже вона, арка, на думку опонентів, якщо і буде коли-небудь зведена, не вирішить основної, найбільш трудно-, фінансової і радіаційної безпечної проблеми – вилучення із зруйнованого реактора і приреакторних приміщень десятків тонн паливовмісних матеріалів. А ще – на сотню років закладе під Україну фінансову "міну" уповільненої дії – необхідність витратити значні кошти з державного бюджету на обслуговування цієї гігантської споруди. Це, даруйте за вульгарну аналогію, все одно що смердоче сміттєзвалище, замість того, щоб розчистити його, загорнути у симпатичну дорожку обгородку, а зверху начепити бантик... Та, й окрім того, багаторічне розтягування у часі чи зрив багатьох конкретних робіт в саркофазі вже призвело до нерационального і невиправданого розтринькування десятків, сотень мільйонів донорських і державних коштів.

...Що ж цього разу напишуть, наобіцяють і нафантазують про Чорнобиль? Яка чергова порція чорнобильської інформації виллється на голови наших співвітчизників і наскільки їй можна довіряти? Не буду забігати наперед, та поки що справджуються слова, які довірливо сказав мені колись у Чорнобилі один фахівець-атомник: "Чим більше зарубіжних коштів обертається навколо "саркофага" і чим тривалішою буде тут імітація бурхливої діяльності, тим більше грошей осяде в кишенях усіх учасників цього захоплюючого процесу". Втім, на жаль, для України це не нове і досить поширене явище...

Володимир КОСТЕНКО

На знімках:

Журналісти теж були серед тих, хто одразу примчав сюди, щоб показати людям моторошне обличчя трагедії. Іван Лисенко – відповідальний секретар газети "Молода гвардія".

Картина нашого земляка Анатолія Гайдамаки "Мадонна Чорнобиля".

Увінчаний лаврами

9 березня цього року в залах музею Шевченкового заповідника, в околиці Канева, на Чернечій горі – місці вічного спочину великого сина України Тараса Шевченка, відбулося урочисте вручення Національної премії України, освяченої Шевченковим іменем, лауреатам 2010 року.

Шанувальники українського образотворчого мистецтва з великим задоволенням сприйняли те, що найвищої у нашій державі премії в галузі культури, літератури і мистецтва удостоєний знаний майстер українського живопису Ковтун Віктор Іванович, а для чернігівців це особлива гордість, бо лауреат народився в селі Мезин на Сіверщині і творчість його нерозривно пов'язана з рідною землею та її людьми.

До однієї із серій живописних полотен "Батьківський дім" увійшли картини "Мамина світлиця", "Кімнатна тиша", "Біля печі", "Бабуся Катя", "На подвір'я", "Полудень", "На косовиці", "Літній вечір", "Народні майстрині" та інші.

Сільський хлопець Віктор Ковтун, маючи невтримний потяг до мистецтва і наполегливість у навчанні, успішно закінчив Харківське художнє училище і відділення монументально-декоративного розпису Харківського художньо-промислового інституту. Здобуті знання, великий природний хист і працелюбність сприяють плідній творчій діяльності, що вже сягає понад чверть століття. У творчому набутку митця велика кількість тематичних картин, пейзажів, натюрмортів і портретів, нерідко вони задумуються і втілюються у тематичні серії, цикли.

Великий резонанс і успіх мала виставка живописних полотен "Моя Україна", що експонувалася в багатьох містах, зокрема, і в залах Українського фонду культури, Національної спілки художників України. А за цикл живописних творів останніх років "Мій край – Слобожанщина" В.І.Ковтуну цього року присуджена престижна Шевченківська премія.

У багатій і різноманітній творчості митця вирізняються роботи сільської тематики, серед яких особливо при-

вабливі "Везуть сіно", диптих "Пам'яті батька", "Берегиня мого дитинства", "Полудень", "Соняшникове поле", "Мама Шура", "Великодній ранок" та інші. Значними є полотна художника з міськими сюжетами. Деякі пейзажі так майстерно скомпоновані й написані, що набувають характеру панорамної картини, в яких чудова природа поєднана з працюючими людьми. Натюрморти художник любить писати масштабно.

Незабаром відзначатиметься 65-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні. Віктор Ковтун активно прилучався до цієї теми, особливо у створенні на Харківщині меморіально-музейного комплексу "Висота маршала І.С.Конєва". Для музею "Харківщина у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.", що у складі меморіалу, Віктор Ковтун створив великої емоційної сили тематичні полотна, в основі яких конкретні події війни: "Фатальний прорив", "Покинута в вічності", "Нескорені духом", "Харків вільний" та "Портрет маршала Радянського Союзу І.С.Конєва".

Окрім напруженої творчої діяльності, Віктор Іванович веде педагогічну роботу як професор Академії дизайну і мистецтв та керівник персональної майстерні художньо-тематичної картини. Він очолює Харківську організацію художників, президент Міжнародного благодійного фонду ім. І.Ю.Рєпіна. Він

народний художник України, дійсний член Петровської академії наук і мистецтв (Санкт-Петербург), Міжнародної академії інформації при ООН, академік Української технологічної академії.

Головними ознаками творчості художника Віктора Ковтуна є вірність кращим реалістичним традиціям вітчизняного мистецтва, тісний зв'язок з життям людей рідного краю, народність. Тож лаврами Шевченківської премії увінчаний саме той, хто її істинно достойний.

Дмитро ЯНКО,
заслужений діяч мистецтв України

ГОЛОС СІВЕРСЬКОГО КРАЮ

Серед сотень періодичних видань, які нині з'явилися в Україні, своє місце зайняла й газета столичного Чернігівського земляцтва "Отчий поріг". Її голос не чути під час політичних баталій, на які такий рясний наш час, вона не ганяється за різними "зірками" та державними лідерами, не притоплює своїх читачів у потоках бруду й крові, щедро використовуючи інтернетівські схрони. Зате живе в ній ось уже вісім років теплий дух Сіверщини, озивається глибока давня історія, оживають образи видатних синів і дочок Придес-

нянського краю. Таким чином зводиться міцний духовний підмурівок, на якому можна будувати найсвітліше сучасне, заглядаючи впевнено в майбутнє. Здається, серед численних земляцьких громадських об'єднань це єдине на сьогодні періодичне видання, і ми, вихідці з різних куточків України, по-доброму заздримо чернігівцям, які мають свою публічну трибуну. Що ж стосується журналістів України, то вони бажають колективу редакції й колеги одного – успішно розпочати відлік чергової сотні чисел і далі щедро засівати сторінки власного літопису, який неодмінно стає часткою нашої новітньої історії.

Ігор ЛУБЧЕНКО,
голова Національної спілки журналістів

Дмитро Янко

ГОЛОВНИЙ гідромеліоратор земляцтва

В нинішній час в жахливому стані знаходиться природа не тільки нашої рідної Чернігівщини, а і всієї України. Людство стоїть на порозі великих екологічних катастроф. Однією із таких є стан наших озер та річок. Та є у нашому земляцтві чоловік, у якого душа болить за рідною природою і тому він займається відновленням цих водойм.

Це керівник об'єднання ліквідаторів аварії на Чорнобильській АЕС Чернігівського земляцтва, уродженець села Бурімка Ічнянського району Олексій Олексійович Павленко, якому нині виповнилося 60 років. Все його професійне трудове життя пов'язане з водою. Мабуть, цьому сприяла мальовнича природа Бурімки із чудовими краєвидами Удаю, які ще у малого Олексія розбудили романтичні ідеї. Село з усіх сторін оточене прекрасними луками та лісами. Через нього протікає річечка Бурімка, яка утворює в селі чудовий ставок. Недавно здійснилася мрія Олексія Павленка. Він нарешті зміг почистити від замулення рідне для нього ще з дитинства водоймище, з яким пов'язана не одна цікава подія юних років.

Народився Олексій Олексійович в сім'ї колгоспників. Його батько, Олексій Омелянович, був ветераном війни та інвалідом I групи і протягом сорока років пропрацював бухгалтером в рідному колгоспі. Мама, Віра Іванівна, як і більшість тогочасних українських селянок, прожила важке трудове життя. Те життя було не із простих. З ранніх років пізнав малий Олексій важку селянську працю. Поруч із ним зростали брат і сестричка. Батьків своїх Олексій Олексійович пам'ятає і шанує. Йому запам'яталися їх розповіді, присвячені II Світовій війні, якими батько ділився із дітьми, на яку потрапив ще молодим командиром, 19-річним юнаком. Ті

спогади проніс він через все своє життя і хотів доче-

катися 50-річчя Перемоги, але, на жаль, та мрія не збулася. В рідному селі Олексій Павленко закінчив восьмирічну школу і вступив до Прилуцького гідромеліоративного технікуму. Після навчання була служба в армії, а потім почалося життя гідротехніка. Хоча першою мрією юного Олексія була професія військового. Він хотів стати пілотом і навіть вступав до льотного училища, в яке не пройшов за станом здоров'я. Після служби в армії почалися перші трудові кроки на посаді майстра в Ніжинській ПМК-211. Там він навчився прокладати дренажні системи у гірлах Остра й Удаю. Потім було навчання у Білоцерківському сільськогосподарському інституті, який Олексій покинув і перейшов

вчитися заочно до Рівненського інституту інженерів водного господарства разом із своєю дружиною, однокурсницею по технікуму Вірою Григорівною Прохоровою. Навчаючись в інституті, подружжя працювало в Київському науково-дослідному інституті. У них народилося один за одним троє дітей – син Юрій та доньки Інна та Дарина, які подарували своїм батькам п'ятеро внуків. Син Юрій народився в один день з батьком 20 березня і склався як особистість та політик. У своїй кар'єрі взяв високі бар'єри – був народним депутатом та очолював міністерство. Олексій Олексійович ніколи не підштовхував сина, все відбувалося природним шляхом, саме його активність та лідерство підняли юнака на такі висоти.

У трудовому житті Олексій Олексійович розкрився як талановитий організатор водного господарства. Працював заступником начальника пересувної мехколоні по будівництву, очолював партком тресту, був старшим інженером Київського облводгоспу, головним інженером, начальником Ірпінського управління меліоративних систем. Останній посаді було віддано десять років життя. До його управління входило вісім районів, що утворювали так званий столичний пояс. За його керування управління побудувало чималу кількість дренажних каналів, насосних станцій та шлюзів, зросло та осушило тисячі гектарів земель.

Потім на долю Олексія Павленка випало важливе завдання.

Він був призначений наказом по Міністерству водного господарства України з червня по вересень 1986 року технічним інспектором для участі у побудові дамб-перемичок і створення захисних споруд по захисту водних артерій та ведення контролю за якістю виконаних робіт, які ставили перешкоду чорнобильському бруду. Він повинен був визначати, де саме потрібно перекривати забруднені водостоки, робити обваловку та фільтруючі дамби. Лише після його рішень військові починали будувати дамби. Вони являли собою захисні споруди для очистки води та захисту басейну річки Дніпро від забруднення радіонуклідами. За короткий час було побудовано 131 дамбу і перемички для захисту всіх водотоків, що впадали у річку Прип'ять та Дніпро. Дамби-перемички представляють собою складні інженерні споруди із каміння для затримки води. Саме перед дамбою вода очищала-ся вкинутими в неї сорбентами від радіонуклідів.

Була виконана величезна праця, на якій задіяли тисячі людей та сотні одиниць різної техніки. Люди працювали від темна до темна. Саме там Олексій Олексійович зрозумів, яка ціна води та людського життя. За оперативність та якість у ліквідації аварії на ЧАЕС його відзначили грамотою Ради Міністрів СРСР.

Після тих напружених часів, повернувшись із зони, Олексій Павленко очолив Київську гідрогеолого-меліоративну експедицію, яка обслуговує Київську, Черкаську, Житомирську й частину Вінницької областей. Ця експедиція веде контроль та моніторинг всіх меліоративних земель, ґрунтів, якості підземних та поверхневих вод. Нині в Київській області поверхневої води, придатної для пиття, залишилося дуже мало. Всі малі річки дуже забруднені і потребують негайного втручання для покращення якості їх води. Зокрема, до малих річок відношення у народі зовсім не людське. Якість підземних вод першого горизонту потребує на Київщині значних затрат для очищення. Особливо забруднені шахтні колодязі, а на землях водного фонду без погоджень та дозволів ведеться безсистемна забудова, що призводить до знищення озер і річок та їх забруднення. На його думку, заміління річок відбулося через зруйнування екологічних систем формування і очищення води. Пагубний процес руйнації завдав колосальних втрат меліорації, занедбані мільйони гектарів осушених земель, зруйновано більшість насосних станцій. Нинішня гідромеліоративна галузь вимагає державного підходу. Очолювана ним організація веде активне відродження малих річок, водосховищ, джерел, ставків, що є надією для майбутніх поколінь.

Однією із активних сторінок життя Олексія Павленка є робота у Чернігівському земляцтві, що пробудила тягу до рідного краю в останні роки. Олексій Олексійович віддає частину свого часу та роботи для рідного земляцтва. Він є членом

Ічнянського відділення і тому надає допомогу як своєму району, так і, зокрема, рідному селу Бурімка. За останні роки було зроблено чимало. Зусиллями Олексія Павленка було відновлено криницю та дорогу до рідного села, оновлено сільський став, середню школу, клуб, спортивні майданчики тощо. Він проводить активну роботу із учнями Бурімської школи з екологічних питань та нормального ставлення до водних джерел. Він настраює молоде покоління на те, що вода є, зокрема, життям, без якого не зможе жити людина. Олексій Олексійович активно проводить всюди цю думку для молоді і виховує її щодо збереження водних джерел. На цей рік він вже запланував допомогу рідним односельчанам та землякам.

У Бурімці залишилася батьківська хата, у якій починалося становлення Олексія Павленка як особистості. Його завжди до неї тягне і кожний приїзд до села є своєрідним святом. Він береже свою хату як зіницю ока. Нині вона стала символом сільського побутування завдяки створенню в ній маминого музею із її вишиванок та ткацьких робіт. Біля хати посадив сад та парк. Цікавою є історія походження хати. Збудував її свого часу тесляр прапрадід Олексія Павленка по материнській лінії. Вона вийшла

з-під його рук такою красивою та простою, що рівних їй не було в окрузі. Окрім цієї хати, прапрадід поставив біля школи майстерню і навчав сільську молодь теслярської справи. В 30–40-х роках хату було поремонтовано, піднято на підмурок та вкрито бляхою. Олексій Олексійович обіклав її стіни цеглою, підновив підлоги та щорічно робить дрібні ремонти. Батьківська хата вже простояла понад двісті років і залишається живою ниткою пам'яті, оберігаючи нескорений дух родо-воду.

А неподалік, як голубе око неба, сяє його став, облаштований на добро, на безсмерт-тя життя рідного краю.

КЛИЧ ОТЧОГО ПОРОГУ

Шановні друзі, колеги!

Редколегія газети Верховної Ради "Голос України" щиро вітає вас, усіх читачів вашого часопису з виходом сотого номера "Отчого порога". Ваше видання, створене в 2002 році за ініціативи голови товариства Віктора Ткаченка, і досі є єдиним серед усіх земляцтв, що діють у Києві, популярним і читабельним.

"Отчий поріг" став своєрідним, міцним містком між чернігівчанами, що проживають у столиці, і населеними пунктами, де вони народилися. Газета регулярно друкує хроніку численних цікавих заходів земляцтва, сповіщає про багатогранні добродійні справи, які проводять його члени у рідних селах і містах.

Ваша газета регулярно друкує розповіді про славних вихідців з Сіверського краю, краєзнавчі матеріали, вірші й інші творчі доробки земляків, як відомих майстрів слова, так і початківців, постійно вітає із ювілеями й визначними датами членів товариства.

Шпальти вашої газети – це місце для спілкування земляків, обміну думками про радісне й наболіле, їх діалогу. Газета значною мірою сприяє розбудові передусім вашого земляцтва, яке є найбільшим, найактивнішим, і земляцького руху в Україні в цілому. Вона дає можливість читачам заглиблюватися в історію своєї священної землі, дізнаватися про сучасні новини й найважливіші події, що відбуваються на їхній малій батьківщині, писати її нові славні сторінки.

Хай ваша газета ще активніше кличе земляків-киян до отчих порогів, розширює і зміцнює їхні стосунки з тими, хто живе за ними і потребує всілякої допомоги і підтримки, сприяє поліпшенню соціально-економічного стану рідного краю. Натхнення вам у роботі і нових творчих успіхів.

Анатолій ГОРЛОВ,
головний редактор газети
Верховної Ради України
"Голос України"

Леонід РУСИЧ

7

13 лютого в місті Прилуки відбувся вечір пам'яті знаної української поетеси, прозаїка, перекладача, літературознавця, педагога – уродженки Прилук Ганни Георгіївни Ігнатенко (1924–2008). Тут було презентовано її 700-сторінковий том поезії й прози (роман, повісті, оповідання) "Сполохи літ". Книжка щойно вийшла у київському видавництві "Молодь", із яким Ганну Ігнатенко єднала багаторічна творча співпраця. Як зізнається директор видавництва і співредактор видання Ольга Полонська, довгоочікуваний том побачив світ завдяки наполегливим старанням багатьох близьких до Ганни Георгіївни людей.

ЖИВА У СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ

Організатори пам'ятного заходу: Юрій Лазоренко – хрещеник Ганни Георгіївни й її спадкоємець, Прилуцьке міське товариство "Краєзнавець" ім. В. І. Маслова та Ігор Павлюченко – редактор культурологічного часопису "Прилуки. Фортеця", директор ТОВ "Дім Миколи", в чийому арт-кафе "За двома зайцями" й відбулась ця душевна пам'ятна зустріч. Чулим провідником у творчому світі Ганни Ігнатенко й розпорядником вечора була Олена Ключко – дослідниця її творчості, заступник голови міського товариства "Краєзнавець".

На зустріч із пам'яттю про свою незабутню землячку прийшли представники творчої інтелігенції Прилук: Ірина Біленко – голова міського товариства "Краєзнавець", Тетяна Зоць – директор Прилуцького краєзнавчого музею, Оріся Григоренко – голова Прилуцького міського осередку ВУТ "Просвіта", Галина Черкасова – голова міського клубу книголюбів "Джерело", скульптор Семен Кантур – автор унікального пам'ятника Тарасові Шевченку а Прилуках, поет Євген Постульга, краєзнавці Анатолій Риженок й Олексій Савон, Тетяна Печена – директор міської центральної бібліотеки ім. Л.В. Забашти, Ольга Лукаш – директор районної центральної дитячої бібліотеки, Світлана Бірюзова – начальник відділу культури міськради, Лідія Скотнікова – викладач Прилуцького гуманітарно-педагогічного коледжу ім. І.Я. Франка, Олена Тайкало – вчитель школи № 6, знайомі, шанувальники вишуканої майстрині слова й славної людини. З Києва приїхали родичі, друзі, земляки й колеги Ганни Георгіївни: хрещеник Юрій Лазоренко з дружиною Оленою й сином Андрієм, небіж Володимир Прядко, Ніна Жур – донька давнього приятеля Ганни Ігнатенко, відомого шевченкознавця Петра Жура.

На зустрічі жило у вустах людей запашне, щиросерде слово Ганни Георгіївни, й вона сама оживала у своїй поезії:

**Чия то дівчинка, коси заплетені,
Вільно так, легко вздовж вулиці йде?
Мамина кізонька,
Татова зіронька,
Їхня надія до Сонця гряде.**

Цей юний авторський образ животворив її творчість і надихав жвавистію, світлоносністю аж до відходу з Білого світу. Будучи надзвичайно вродливою, вона ціле життя прожила сама, не зрадивши своєї першої й незбутньої любові. Всі пам'ятають її життєрадісною, бадьорою, мужньою, незважаючи на буттєву негodu й недугу. "Сонячна людина" – так охарактеризовують суть українського серця Ганни Георгіївни. Ось ключовий рядок повісті "На дні мого серця": "Широка, вкрита споришем і подорожником вулиця. Колись мені здавалося, що по ній можна дійти до самого Сонця...". Напрошується порівняння цієї характерної риси світообразу Ганни Ігнатенко з Шевченковими дитячими пошуками "краю світу".

Живе Ганна Ігнатенко і в серцях своїх учнів та наукових послідовників: після повернення з фронту й закінчення філологічного факультету Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка та редакторської праці в видавництвах "Молодь" і "Держлітвидав України" (згодом – видавництво "Дніп-

ро") вона захистила кандидатську дисертацію й усі подальші роки працювала доцентом спершу в рідному університеті, а з кінця 60-х років

– в інституті культури (нині – Київський Національний університет культури і мистецтв). Плодом науково-літературної праці Ганни Георгіївни стали біографічні романи "Кіндрат Рилєєв" та "Володимир Короленко", які вже публікувались і які вона доопрацьовувала до останніх днів свого життя, готуючи до видання в новій редакції.

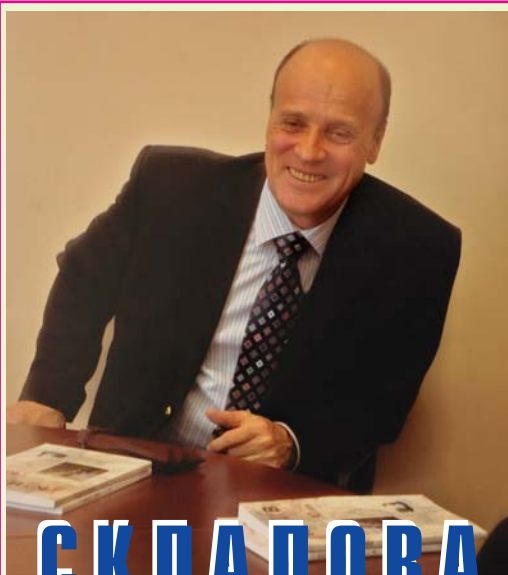
Заповітна мрія Ганни Ігнатенко – створити в Прилуках літературний музей, де має бути зібрана багата й унікальна літературна спадщина Прилуччини. Вона вже була відважилась продати в Києві свою однокімнатну квартиру й купити будинок у Прилуках, аби в ньому влаштувати заповітний музей. На жаль, недуга не дала зробити цього. Та задум Ганни Георгіївни невдовзі має стати реальністю: вже готують приміщення для Прилуцького літературного музею – філії Прилуцького краєзнавчого музею, куди передано заповідані нею рукописи, документи, бібліотеку та особисті речі й меблі. Прах Ганни Ігнатенко покоїться на Звіриньцькому кладовищі в Києві, в одній могилі з мамою, яка доживала віку з дочкою. В день народження (11 листопада) і в день відходу (16 лютого) родичі, друзі й близькі вшановують пам'ять Ганни Георгіївни, як і вона вшановувала своїх покійних друзів.

Ще від довоєнних студентських років сердечна дружба єднала Ганну Ігнатенко з Миколою Лукашем, а в найтяжчі роки поневірянь Майстра вона підтримувала його й морально, й матеріально. Останні десятирок років Ганна Ігнатенко, разом із Леонідом Череватенком, опікувалася спадщиною цього унікального знавця мов і геніального перекладача – "пробивала" видання спогадів про нього. І її мрія здійснилась: у 2009 році у видавничому домі "КМ Академія" вийшов перший том спогадів про Миколу Лукаша в упорядкуванні Леоніда Череватенка, де вміщені й спогади Ганни Ігнатенко "Без страху і догани".

Як і Лукаш, Ігнатенко казала правду в очі, без страху виступала проти лукавства, пихи, зберігаючи при цьому сердечність і віру в людяність. Тому своєчасними є заповітні слова поетеси:

**Не возвеличуйте богів земних,
Не сотворіть із них собі кумирів:
На світі досить вже рабів німим –
Не сотворіть собі кумирів.
Зніміть полуду із очей своїх,
Зірвіть із лицемір'їв їх порфіру,
Не кличте в храм володарів нових –
Не сотворіть собі кумирів.**

Олександр ШОКАЛО

СКЛАДОВА ВЕЛИКОГО УСПІХУ

Мені здається, що цю газету зродив прекрасний земляцький сентимент. Як і саме земляцтво. І, якщо вже є таке земляцтво, то хіба ж може воно бути без своєї газети?! Без такого друкованого органу, з яким кожен із них почувається в особливий духовній спорідненості. Без тих сторінок, на яких вони розкажуть одне одному й усім не тільки те, що вони – земляки і що це, мовлячи словами поета, прекрасний у них союз сердець, а й те, що кожен із них робить щось дуже важливе для людей, для України. І ще раз увиразниться неспростовна істина: якщо ти почуваєшся сином своєї малої батьківщини, то й з усією великою Батьківщиною значно глибший твій духовний зв'язок.

Ця газета – чи не єдина з усіх, які бралися видавати земляцтва і яка живе. Інших, на жаль, не стало. Сотий номер газети – авторитетне потвердження: якщо до справи беруться люди відповідальні – справа торжествує. Вона стає тим принадним прецедентом, який заохочує і мобілізує на успіх не тільки причетних до неї людей. Як відомо, великий успіх складається з ось таких успіхів.

Здоровлячи газету, здоровлячи Чернігівське земляцтво, не можу втриматися від освідчення Чернігівщині в любові. Я мав радість бувати в її містах і селах, часто зусібіч обступлених лісами, помережених річками й озерами. Кожна місцина, кожний етнонім та гідронім дихають історією. Воістину древня древлянська земля. Хто ж може не любити Чернігівщину /навіть і в тому разі, якщо він родом із Черкащини/?!

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ,
лауреат Національної
премії ім. Т.Г.Шевченка

ЗБОРИ БАХМАЧАН

В офісі Чернігівського земляцтва відбулися збори Бахмацького регіонального відділення. Свого часу його очолював наш поважний відомий земляк Олександр Шевченко, який вів активну роботу в осередку. Але з поважних причин Олександр Сергійович відійшов від керівництва осередком.

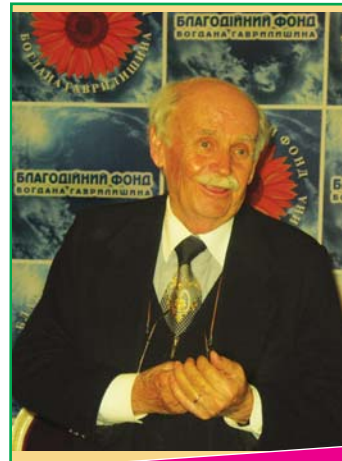

Тому земляки вирішили зійтися для обрання нового керівництва. На збори прибуло біля 30 чоловік. Відкрив засідання заступник голови Ради Чернігівського земляцтва Микола Борщ. Він привітав всіх присутніх із значущою подією у роботі осередку, виступив із вступним словом та запропонував зібранню ближче познайомитися та обрати керівника із заступниками.

Потім голосуванням було вибрано керівництво осередку, до якого увійшли Руслан Леус, Анатолій Собора, Валентина Вовк. Після чого вони зібралися в окремій кімнаті і обрали голову Бахмацького осередку. Ним став Руслан Леус. Він подякував всім присутнім і заклав до неформального спілкування.

Окрім представників керівництва, на зборах були присутні Віталій Коваленко, Володимир Хільчевський, Олександр Драло, Володимир Кондрашко, Олександр Пухал, Любов Скалецька, Олександр Костюк, Василь Галайба та інші.

Руслана СОХІНА

У Київському Національному заповіднику "Софія Київська" відбулося урочисте відкриття благодійного Фонду Богдана Гаврилишина та презентація низки проектів в освітній, культурній, економічній, екологічній і соціальній сферах, що сприятимуть вихованню нової еліти України.

Цікавий ФОНД

Його головою правління є наш земляк із Ічнянського осередку Анатолій Дяченко, який вже давно знає засновника фонду, відомого представника української діаспори, доктора економіки та соціальних наук, члена Римського клубу Богдана Гаврилишина. Саме через цю співпрацю пан Богдан запропонував Анатолієві Дяченку очолити фонд в Україні. Подальша діяльність фонду має всі шанси стати успішною та значущою для України, зважаючи на неоціненний попередній досвід роботи п. Гаврилишина на ниві розбудови українського суспільства. Серед поважних гостей на цьому заході був заступник голови Ради Чернігівського земляцтва односельчанин Дяченка Микола Борщ.

Леонід РУСИЧ
фото автора

Колись, у сиву давнину, село в Україні було не те, що нині.
Село не відповідало всім потребам і в задумах прем'єр-міністра Петра Столипіна мусило реформуватись шляхом створення сільського господаря-"куркуля" як міцної державної опори.

Упошуках істини

При цьому руйнувалися сільські громади, а підприєма господаря-"куркуля" викликала чималий спротив нероб-лєдарів.

У ті часи працювали на всю потужність цукрові заводи магнатів-меценатів Терещенків, зокрема в Бикові, Носівці, Згурівці та інших населених пунктах України.

І саме в той непростий час Борис Приходько, хлібороб завзятий, створив перш за все міцну, дружну та трудолюбиву родину, в якій було 12 дітей – Маруся, Михайло, Федір, Олексій, Павло, Ольга, Галина, Варвара, Раїса, Борис, Марія і Катя.

Завдяки своїм розумовим, вольовим та фізичним здібностям Борис Приходько швидко став одним із найкращих господарів-"куркулів" у Биківській окрузі.

У нього вдома, у погребі, доволі бочок з оселедцями та воблою, а в коморі бідони олії, засолене сало та м'ясо, в сараях худоба, у дворі сотні гусей та іншої птиці.

Але не так сталося, як Петру Олексійовичу Столипіну гадалось.

І в Києві влітку 1911 року в театрі опери Петра було вбито. І на цьому було покінчено з реформуванням села.

І зразу нероби-лєдарі – биківські макари все в господарів-куркулів позабирали, а фєдори любичі їм допомагали.

Вони без суду і слідства у Бориса Приходька конфіскували млин і в зруб зроблену хату і все те, що можна було винести з Борисового двору, навіть вовняні хустки, які потім на свята їх дружини одягали.

А Борисову дружину – красуню Мотрю на власному подвір'ї, що по вулиці Миколи Кучерявця, 45, замордували за торбу квасолі на 46 році життя.

А діти ще були маленькі, найменшенькій Катрусі йшов четвертий рік. І всі у селі господарів-куркулів Приходьків та Падла' винили, як могли докоряли, навіть парубка Бориса лєдь не четвертували.

Не витримало серце Бориса несправедливої наруги над його родиною, і відійшов він від земного життя зразу після смерті дружини-красуні Мотрі, незламним і нескореним, скоріше замученим, але не забутим.

Покоїться тіло його поруч з невісткою, дружиною найстаршого сина Михайла Варварою Гордівиною.

А коли хату Бориса розбирали любичі, макари і переносили на колгоспне подвір'я, де вона довгий час служила плотню, то й голуб'ятню заодно зламали. Дорослі голуби в небо позлітали, а маленькі голуб'ятка в гніздечках лишилися.

Голуби днями в небі синім вились, а перехожі та сусіди крізь сльози говорили: "Щоб, любичі та макари, віднині і довіку ваші діти й онуки і всі нащадки так же по життю своєму вились, як оті Борисові голубки".

Діти з великої родини, як сліпі кошенята, розлізлися по "патронажах", чужих краях та хатах і всі жили в голоді та нестатках.

Проїшли роки, все начебто забулося; по різних краях доля розкидала Борисових дітей, онуків, правнуків.

Але не так було, як макарам та любичам хотілося.

Борисові нащадки гідно витримали всі життєві перипетії: колективізацію, війну і голод.

І коли прийшло велике горе в Україну, забулися всі кривди та образи. У 1941 році з Борисового роду пішли на фронт всі хлопці, і не було серед них ні зрадників, ні поліцаїв.

Загинули в боях за Батьківщину Михайло та Олексій Приходьки, а Федір без лівої ноги залишився перед 9 травня вже в Берліні.

Не повернулися з війни чоловіки Борисових доньок: Марусі – Фастовець Гаврило Григорович; Ольги – Панівко Костянтин Сергійович; Галини – Тіга Микола Степанович; Варвари – Татарчук Борис Федорович.

Вони в книгу "Пам'ять України" том 1 вписані навічно.

У повоєнні часи злидні і розруха не завадили Борисовим онукам отримати освіту у провідних університетах Радянського Союзу.

Сьогодні серед Борисових нащадків є головні редактори провідних видань, науковці із світовим іменем, з належними науковими ступенями і званнями.

Є й директори великих та малих підприємств, які за допомогою інноваційних технологій сягнули аж у космос.

Є військові льотчики й командири, бухгалтери, економісти, вчителі, аспіранти і юристи, підприємці й охоронці.

І медики є, за покликанням і за фахом, що мають дар від Бога, сил додають Борисовому роду і дарують життя сотням, тисячам співвітчизників.

І взагалі в Борисовому роду прекрасні люди, які своїм розумом і щоденною працею розбудовують Україну.

Щоправда дуриги не буду, немає в Борисовому роду ще космонавтів чи президентів толкових.

Але це сьогодні, а завтра Бог дасть – будуть, бо не сказали ще свого останнього слова правнуки Бориса та Мотрі, бо ж працюють їхні гени, а як відомо – це річ вічна й уперта.

Нині створили нащадки генеалогічне дерево всього Борисового роду. І стало відомо, що носить Борисове прізвище його праправнук аж в Санкт-Петербурзі – студент Приходько Микита.

Збудували пам'ятники на могилах своїх далеких предків і всі разом їх доглядають, в належному стані тримають.

І в поминальний день їдуть з усіх усюд, щоб низькоземно вклонитися святиням свого роду, людям, які їм з глибини віків передали у спадок не багатства великі, а лише одне єдине – гени, які в них працюють.

А як там Биків, рідний край? На жаль, його доля нелегка. Люди ходять без роботи, хто як може виживає. В селі назви вулиць як при соціалізмі: Дзержинського, Комсомольська ...

Цукровий завод, тракторні стани та тваринницькі ферми занепадають – одна руїна.

Супілий – річка славна, міліє та очеретами заростає.

Цвинтарі бур'янами та кленами заростають, могили вандали руйнують. Ніхто тих могил любичів, макарів вже й не бачить і до них ніхто не йде, не їде, навіть з села повийжджали їхні діти й онуки, соромлячись за дії своїх предків.

Керують у селі та районі онуки тих же любичів, макарів.

І не в змозі Биків з колін піднятися, бо не дано керівництву Божого дару створювати умови для розквіту рідного краю.

І ще я відчуваю, що не маю сили зробити святу справу – увічнити пам'ять великих людей рідного краю, не по праву скривджених і забутих.

Неоднаразові звернення до сільської та районної влади про увіковічення пам'яті господарів-куркулів шляхом назви вулиць їх іменами та установлення пам'ятного знаку біля поля Падла' чи Приходька Бориса залишаються без відповіді вже понад два роки.

Боже, великий, єдиний, пошли рідному краю достойних нащадків Падла' чи Бориса, щоб Биків і район з колін підняли, щоб вони були недотаційні, щоб від ранньої весни і влітку і осінню пізною пору цвіли, як та квітка, а люди в Бикові жили в достатку і не мали головного болю від нестатків.

А нелюдей, які це робили і сьогодні чинять супротив, постав на місце, якщо Ти зможеш.

А твоє ім'я, Борисе, мій рідний дідусю, хай святиться у всьому твоєму великому роду і в рідному краї, і по всій його окрузі. І дай Боже, як кажуть в Україні, щоб твоєму, Борисе, роду не було переводу.

З великою повагою до патріархів великого роду Бориса та Мотрі, їх нащадків і з не меншою надією на розквіт рідного краю.

Михайло ШУМИЛО,
родом з Нового Бикова

СУВОРА

Недавно відбулася у Чернігівському військово-історичному музеї презентація книги "Двадцять три весни після..." Закономірним був вибір місця проведення такого заходу, оскільки чорнобильці теж воїни, які закрили своїми грудьми атомну амбразуру.

ПРАВДА ІСТОРІЇ

На зустріч із книгою і з її автором Анатолієм Лігуном прибули колишні ліквідатори, персонажі цього видання, а також письменники, журналісти, бібліотекарі, науковці. Вів презентацію заступник голови обласної організації "Союз Чорнобиль України" І.Дрижак. Своїми враженнями поділились редактор книги, доцент кафедри слов'янської філології Чернігівського педуніверситету Олена Мамчич, член обласної організації "Союз Чорнобиль України" В.Познанський, головний лікар обласного центру радіаційного захисту населення Г.Маленко, письменник О.Брик та інші. Найбільше ж довелося брати на себе авторові книги Анатолію Михайловичу.

Мені також довелося допомагати авторові у підготовці цієї книги, у чомусь показової для всієї літератури про чорнобильську трагедію. Книга вийшла об'ємною, майже на 500 сторінок, помережених гарними промовистими світлинами. Книга ошатна, життєстверджуюча, з любов'ю підготовлена як самим А.Лігуном, так і чернігівськими поліграфістами. Якщо говорити про структуру книги, то її перший розділ "Ваша служба небезпечна і важка" присвячений життю міліціонера, ліквідатора наслідків чорнобильського ядерного лихоліття, афганця-інтернаціоналіста. Другий розділ книги "Вогнеборець. Захисник. Рятівник." висвітлює важку, небезпечну роботу, сказати б, війну з радіацією

одного із добровольців. Згадаємо, що там, де не міг упоратися технічний робот, там вистояла наша людина. Хоча їй вистачило і одного дня перебування у чорнобильському пеклі, щоб нажити собі незагойні рани. Два наступних розділи висвітлюють стислі автобіографічні дані персонажів, героїв книги, їхні заслуги перед державою і суспільством у виконанні чорнобильських програм, вияви благочинства та боротьби активістів чорнобильського руху за гарантовані державою соціальні права.

Наголошується при цьому, що у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС взяли участь 17,5 тисяч чернігівців. Багато з них були відзначені високими урядовими нагородами, стали кавалерами мужності, честі, звитяги, як називає їх автор. Цінність цього видання полягає ще і в тому, що фактично в книзі задокументовано внесок кращих синів чернігівської землі у мінімізацію наслідків Чорнобильської катастрофи від перших днів до сьогодення. Дякуючи авторові, для прийдешніх по-

колінь залишаться задокументовані події, подвиги людей, праця колективів для подолання наслідків наймасштабнішої техногенної катастрофи ХХ століття.

Отака вона, ця книга про людську Божу рать, яку допомогли благословити у світ чимало благодійників.

Яків КОВАЛЕЦЬ,
журналіст із
Чернігова

РОЗДІЛЯЄМО СВЯТО!

Вельмишановні друзі, співробітники і шанувальники газети "Отчий поріг"!

У день виходу 100-го номера газети щиро вітаємо вас і всіх, хто з вами поруч, розділяємо радість свята, гордимось досягнутим.

Вже сто разів ви зустрічаєтесь зі своїми читачами, доносите цікаву інформацію про життя нашого славного чернігівського роду, інформуйте про здобутки кращих людей рідного Поліського краю. Історичні та краєзнавчі матеріали знаходять вдячні відгуки серед читачів. Ваша газета була, є і залишається вірною інтересам земляків, бореться за соціальну справедливість, за утвердження благополуччя і злагоди. Газета достойно представляє наш Чернігівський край серед розмаїття періодичних видань.

Хочемо побажати і надалі залишатися вірними своїм найкращим традиціям. Бажаємо вам, шановні, міцного здоров'я, благополуччя, нових і цікавих ідей. Хай не міліє ваша криниця натхнення! Хай нуртує неспокій заради правди і добра! Творчих вам успіхів, злетів, широкого кола читачів!

З повагою

В.МЕЛЬНИК, голова Куликівської районної ради,
О.ШПАК, голова Куликівської районної
державної адміністрації,
В.СЕЛЮК, головний редактор Куликівської
районної газети "Поліська правда"

Кожного року Чернігівське земляцтво звітує перед своїми земляками, які проживають у Києві. На ці заходи приїздить люди із самої Чернігівщини. При таких зустрічах вони демонструють свої вироби народного мистецтва.

ПИШАЙТЕСЯ своїм, українським

Так, 15-річна Аня Стадніченко, учениця 9-б класу Чернігівської школи №17 приїхала з мамою. Тетяна Петрівна працює керівником студії художнього розпису Центру народних ремесел для дітей та юнацтва по відродженню традицій народного розпису. Вона учасниця міжнародних та всеукраїнських виставок, навчає дітей підлаковому розпису на дереві, до речі, петриківському та сюжетно-живописному. Так, Аня продемонструвала розписану нею тарілку в оранжевих кольорах з українською хатою в колі калинових ягід. Інша її робота у стилі Петриківського розпису – півень в оточенні квітів у блакитному зображенні та квітів з двома птахами...

Вищезгаданий Центр також відроджує мотиви, я б назвав, трипільської культури, тільки не на глиняних статуетках, а на тканинних ляльках.

А зі свого боку (я підмічаю вже багато років, перебуваючи на таких зборах, які проводяться у стінах Палацу спорту, що до початку зборів приїжджі чернігівчани виставляють свої рукотворні праці) слід би їх оглядати керівництву Чернігівського земляцтва і Чернігівщини та відбирати кращих із кращих авторів українських народних ремесел. І цим авторам вручати на зборах і почесні грамоти, і інші відзнаки. Таким чином була б засвідчена до них увага на самих зборах. І яка була б рада Аня такий події. Про неї знала б вся школа, і тоді з захопленням до неї тягнулися б школярі, щоб навчитись такому дуже потрібному ремеслу. Повз яке туристи ніколи б не пройшли мимо. І це треба робити, щоб прославити Україну.

Віталій КОВАЛЕНКО,
журналіст
фото Леоніда РУСИЧА

У житті кожного з нас є події, які вражають назвою. Саме такою палашкою зіркою став для мене конкурс дитячого малюнка.

Події, що вразили

У житті кожного з нас є події, які вражають назвою. Саме такою палашкою зіркою став для мене конкурс дитячого малюнка. Від самого початку до закінчення він дарував приємні несподіванки. Найбільшу кількість малюнків ми отримали з Чернігова та Чернігівського району.

Вручення призів переможцям конкурсу проходило 26 лютого цього року в приміщенні Палацу спорту, та "свято дитинства" не закінчилося в той день, тому що 11 березня ми були запрошені на урочисте вручення призів та подарунків переможцям конкурсу до Чернігова. Приміщення залу управління освіти Чернігівської міської ради було наповнене дзвоном дитячих голосів. Як потім з'ясувалось, приїхали майже всі запрошені учасники конкурсу. Дітей привітали В. Купріяненко – начальник управління освіти Чернігівської міської ради, А. Усик – начальник відділу освіти Чернігівського району, М. Рубан – заступник начальника управління освіти Чернігівської міської ради. Розчулений присутністю такої кількості маленьких талантів, керівник молодіжного відділення нашого земляцтва Василь Троїна в своєму виступі відзначив потужний потенціал юних талантів. На закінчення виступив А. Коваль – заступник керівника осередку товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Чернігові та Чернігівському районі. Всі промовці відзначили, що такі конкурси дуже потрібні для підростаючого покоління, була висловлена надія, що цей конкурс стане початком великих справ.

Після офіційної частини було вручення нагород та подарунків, і кожна дитина раділа від того, що тут присутня, відчувалася гордість батьків та вчителів за своїх вихованців. Тепер з впевненістю можна сказати, що цей конкурс став першим кроком для розкриття яскравих талантів серед дітей нашого краю.

Тетяна БОГДАНОВА

Це повною мірою стосується творчості видатного сучасного українського прозаїка – а нашого земляка – Юрія Мушкетика. Якщо зануритися в старі часи, коли Юрій Михайлович, іще студент столичного Шевченкового університету, мережив папір першими літературними спробами, то не можна обійти промовистий факт: одним із перших серед десятків наступних був створений роман "Семен Палій". Від часу з'яви захоплюючої книги минуло не одне десятиліття, і письменник подарував читачам цілу яскраву галерею, у якій відтворив діяння історичних осіб та вже забутий уклад життя тогочасних українців і не тільки. При тому автор ретельно відбирав для відтворення саме тих із українських діячів, які були творцями особливо вагомих поворотів вітчизняної історії. Кілька років тому світ побачив динамічний, історично вивірний роман "На брата брата" про діяння

Душа справжнього письменника ніколи не має спочинку. Особливо коли випадає можливість сказати людям правду про свій народ після всіляких заборон, коли той народ знову пробують затягнути в старе історичне ярмо.

**ЦЯ
БОЛЮЧА
ПРАВДА**

ще недавно категорично забороненого гетьмана Івана Виговського. І ось з-під пера Юрія Мушкетика вийшов черговий роман "Останній гетьман". Надрукований поки що в часописі "Київ", твір уже встиг привернути увагу шанувальників історичної літератури. Для нас, чернігівців, він особливо дорогий, бо йдеться у ньому про славнозвісних лемешівських пастухів Розумів, які в силу неймовірних збігів подій та природного таланту хлопців вийшли на вершину владного олімпу.

Як свідчить автор, часи правління цариці Єлизавети не дуже багаті на архівні джерела, а тому йому доводилося час від часу опиратися на них за допомогою фантазії. Знаючи постійну сумнівність письменника як історика, що виявило себе в попередніх ґрунтовних книгах, можемо уявити, як складно було йому відтворити дух того часу, особливо перебуваючи на українських позиціях. Скажімо, бодай проаргументувати останнє послаблення російського гніту на приєднану насильно Малоросію, яке виглядає незбагненим після насильницьких дій Петра І. І тут Ю. Мушкетик змальовує об'єктивну колізію, котра підкреслює особливу роль особистості – адже саме Олексій Розумовський, ставши постійним фаворитом Єлизавети Петрівни (хоч у розгульної цариці було їх десятки і про це каже автор), домігся кардинального повороту в політиці самодержавства. Так, саме його патріотичні зусилля дозволили створити в Україні Гетьманат, який хоч на кілька років відтягнув державну агонію. Після чергових любовних утіх Олексій змусив царицю видати низку указів для збереження особливих прав українців. Письменник послідовно виписує основні події, які стають визначальними в долі України, чергуючи їх із зображенням картин придворного життя. Десь пізніше в романну канву вплітаються епізоди життя останнього українського гетьмана Кирила Розумовського, меншого з братів-козаків. Повернений із Парижа, він спершу не дуже переймається ідеєю державності України, але зусилля старшого брата міняють його світогляд. Згодом ми бачимо його як реформатора Російської академії наук, президентом якої він був призначений у

18-річному віці, наполегливим відстоювачем давніх козацьких законів в Україні. І хоча наприкінці своєї діяльності під жорстким гнітом нової самодержиці Катерини, котра буквально ненавиділа Україну, останній гетьман відійшов від принципових позицій, тим не менше він залишився в історії назавжди.

Письменник тонко передає особливості психології української старшини, яка на той час уже була розколота, думала здебільшого не про Україну, а про власні статки, колінкуючи перед московитами.

Юрій Мушкетик не оминув увагою і напівлегендарну історію інтимного життя Олексія та Єлизавети, яка не має жодного документального підтвердження. Але сторінки роману, присвячені вивезенню їх доньки до Глухівського Петропавлівського монастиря, як і подальші спроби її викрадення недругами з північної

столиці Росії, читаються як реальні факти історії.

Письменник, незважаючи на гнітючу тривогу за майбутнє України, що вже в час завершення царювання Єлизавети витала в повітрі, на зневіру в серцях самої української старшини, все ж окремими штрихами підкреслює, що народ наш не зламався і здатний рано чи пізно повстати за власну волю.

Варта уваги бодай експресивна історія зустрічі Кирила Розумовського з гайдамаками. Як відомо, на той час Україну вкотре поділили по Дніпру, правобережжя відписали Польщі і саме на ньому гуртувалися вільнолюбці. Після сутички в яру відбувається розмова лівобережного гетьмана з одним із гайдамацьких ватагів, який виявляється братом Василя Мировича, одного з роду козацьких старшин, наближених до Мазепи й нещадно громомлених Петром І. Провідник гайдамаків закликає Розумовського ламати московське ярмо, але упокорений гетьман уже не вірить у перемогу. Як перегоріли в патріотизмі більшість перекуплених лідерів нації. Процес відомий, він продовжується і в наші дні, коли національні ідеї не єднають навіть кращих із кращих державців, коли чвари побивають лідерів, емоції та амбіції заступають спокійну логіку дій.

Не можна не замилуватися розкішними описами рідної природи, особливо козацького степу, вчаруватися вихопленими із гущі народного життя кумедними історіями, на які завжди щедрий прозаїк, а ще вкрапленням маловживаних корінних слів, що так збагачують лексичний ряд. Усе це служить змалюванню щасливого, але короткого, мов казка, повернення прав колись вільному козацькому краю, що стало можливим завдяки таємному й глибокому коханню лемешівського козака й самодержиці. І коли насамкінець Юрій Мушкетик подає стислий огляд подальших трагічних подій, стає сумно й безпросвітно на душі. Бо й нині маємо, попри формальну українську державність, суспільство, яке ніяк не знайде духовної опори в уроках історії. Про це й нагадає всім новий роман нашого славного земляка.

Леонід ГОРЛАЧ
фото Леоніда РУСИЧА

Ч будівничий

За останні півтора-два десятиріччя ми мали можливість надивитися на тих, хто, як мовлять, "живе одним днем": прагне побільше взяти від життя сьогодні, а там – хоч трава не росте. Вони забувають, що у кожної людини є і минуле, і майбутнє повинне бути. Бо тільки у добрих справах і може мати своє добре продовження день сьогоднішній.

і хранитель

За своє довге трудове життя я не раз зустрічався з такими керівниками, які і перед своїм колективом, і перед державою часто розписувалися у власній безпорадності, недбальстві, нерозумінні економічної природи суспільства. Тим часом вони рвалися і рвуться до влади, до крісел, сіючи за собою одне – спустошення і зло.

Та, на щастя, є у нас люди, в тому числі і серед керівників, котрі живуть не одним днем, а тому не відступаються перед труднощами і випробуваннями, нескінченними проблемами, які щодня висуває нинішнє життя. З числа таких людей і генеральний директор правління БАТ "Домобудівник" Анатолій Миколайович Роговий.

Цікава і повчальна, багата біографія керівника компанії, яка є одним із лідерів житлобудування. Школа, дорожньо-будівельний технікум, служба в армії, будівельний інститут, нарешті прихід на домобудівний комбінат, де за короткий час пройшов шлях від майстра до головного інженера. У 1988 році, коли уже почало "штормити" у нашій економіці, Анатолій Роговий очолив домобудівний комбінат. Не думалося-не гадалося, що невдовзі на нас звалиться великі суспільні переміни, і в їх розбурханому вирі Анатолій Миколайович докладде всіх зусиль, щоб зберегти свій великий трудовий колектив, вивести його у передові підприємства України. Більше того, понад півдесять років тому Чернігівське БАТ "Домобудівник" за вагомий внесок у подальший розвиток будівництва та архітектури нашої молодшої держави було нагороджено дипломом "Лідер будівництва та архітектури України". А голову правління акціонерного товариства, уже на той час заслуженого будівельника України, Анатолія Рогового ще й обирають, до його честі, членом-кореспондентом, а згодом і академіком Академії будівництва і архітектури України, заносять його прізвище як професіонала найвищого рівня до, скажу так, історичної книги – "Видатні інженери України".

Анатолій Миколайович із тих мудрих і досвідчених керівників, виражена стратегія якого і чітка позиція в організації будівельного комплексу визначає досить вагомий кінцевий результат. Із злагодженою командою однодумців, яку йому вдалося успішно створити, легше долати всілякі перешкоди, вирішувати проблеми, що постають перед багатofункціональним підприємством. БАТ "Домобудівник", до речі, розширює своє співробітництво – підписано протокол угоди із будівельним концерном Російської Федерації на запровадження нових серій, активніше співпрацює з БілНДІБ Республіки Білорусь. Керівник підприємства протягом останніх 10–15 років побував у десятках зарубіжних країн, де уважно знайомився з досвідом житлобудівельного виробництва, і все, що можна на нинішньому етапі запровадити у себе, успішно втілює в життя.

Анатолій Миколайович і ми, його колеги, гордимось новим дітищем комбінату – високопродуктивною і енергоз-

берігаючою лінією "Тенсиланд" з виготовлення пустотних плит перекриття, аналога якій в Україні поки що немає. У цьому ж цеху почали випускати експериментальні палі, на які витрачається у 5–10 разів менше металу, але вони надійніші від тих, що використовувалися в будівництві раніше.

Економічний розвиток держави неможливий без розвитку духовного, вважає авторитетний будівничий. Лише при здоровій моралі та високій духовності і можна побудувати здорову економіку. Убога духом людина ніколи не стане цінною для суспільства, переконаний Анатолій Миколайович. З того часу, як він очолив комбінат, його колектив багато надає уваги благодійним акціям, допомагає школам і дитсадкам, лікувальним установам і церковним закладам.

З цих міркувань виходив і виходить він, коли не тільки усім колективом, а сам особисто допомагає вершити добродійні справи, зокрема, по збереженню стародавніх пам'яток рідного Любеча, підтримці місцевої школи і громади Преображенської церкви (цьому храму було передано у дар список однієї з найбільших православних святинь – Любецької ікони Божої Матері, іконописні образи Антонія Печерського, Святого Чудотворця Феодосія Чернігівського Углицького тощо).

Кожний справжній громадянин повинен усвідомлювати, в якому середовищі він живе, берегти історичні святині для нащадків, діяльно захищати їх. Це значною мірою стосується і людей будівничої професії, переконаний Анатолій Миколайович, і підтверджує це конкретними справами. Зокрема, при спорудженні підрозділами "Домобудівника" житлового будинку на вулиці Кирпоноса – у тому місці, що впритул прилягає до найстародавнішої частини древнього міста, були знайдені рештки стоянок VII–VIII століть, а також цінні матеріали XVII століття, що стосуються історії українського козацтва. Це, за оцінкою спеціалістів, справжнє наукове відкриття.

А коли б традиційні земляні роботи проводилися не під керівництвом Анатолія Рогового, а просто байдужими до історії людьми, цей історико-культурний шар міг би стати навіки похованим, втраченим для наших нащадків.

Генеральний директор "Домобудівника" не тільки сам сповідує принципи бережливого ставлення до культури, історії, духовності, а й навчає цього своїх колег і земляків, відстоює ці принципи і як талановитий містобудівник, і як депутат. І треба сказати, що в цьому проявляється не тільки його громадянська позиція – це внутрішня потреба багатої на красу і добро його душі.

Валерій ФЕЩЕНКО

Фото автора

Знаючи, що в квітні вийде ювілейний сотий номер газети – а це вже, скажу вам, вік солідний, якщо взяти до уваги скоротичність існування десятків інших українських видань у невизначено українській нашій державі, її шеф-редактор Віктор Ткаченко авторитетно заявив:

– Годі протирати штани в київському офісі, треба провести урочисте засідання редколегії на малій батьківщині, ближче до нашого коріння.

– Чудова ідея! – вдарив себе в могутні груди Володимир Пушкар'ов. – Тим більше, що я хотів би побувати на дачі при Десні то, може б, під хатою й зібратися. А там, як сніг розтане, і грядки покопати гуртома.

– Ну, копати ще ранувато, – примружився знавець живої природи й знаний пасічник-виноградар Микола Халимоненко. – А от погребтися в саду не завадило б.

– А я б, може, якусь яблуню не лише в своєму Корюківському районі посадив, – заохотив до ідеї Василь Устименко.

– То я побіг по лопату, – стрепенувся Валентин Авдєєнко.

– Ми що, на толоку збираємося чи на кущове засідання з приводу ювілею газети? – обізвав романтичні балачки активістів Віктор Ткаченко. – Хіба про таке говорили наші славні князі, коли зібралися у сиві віки на з'їзд у Любечі? Згадайте, що не в Києві чи Чернігові зібралися, а саме на глибинці.

Присоромлені члени редколегії дружно закивали мудрими головами, і місце засідання було тут же визначене. Як і день історичної події. Шеф-редактор і цього разу виявився винахідливим, мовивши насамкінець:

– Збір у суботу о сьомій ранку біля офісу земляцтва.

Весняне сонце щедро налягало на кучугури снігу, витискаючи з них каламутні струмки. Народ потроху підтягувався. Ткаченко нетерпляче поглядав на годинника. Він все ще намагався привчити до дисципліни земляків, пам'ятаючи прислів'я про те, що семеро одного не ждуть. Залишалося підібрати на борт мікроавтобуса Івана Забіяку та Олександра Шокала. І тут я згадав раптом, що забув написати короткий звіт про те, чим редакційний колектив займався впродовж восьми років, а з пам'яттю... щось сталося. Кинувся до шеф-редактора.

– Вікторе Вікторовичу, доки всі зберуться, я присяду до столу та накидаю виступ. Там же й земляки будуть, щоб чогось не сплутати.

– Тільки швидко. Дорога далека.

Я притомом кинувся в приміщення. А там, щоб ніхто не заважав зосередитися, вхопив жмут папірців і забився в якийсь потайний закуток. Поставивши останню крапку, вибіг на вулицю. А там навіть димок від мікроавтобуса розтав. Що робити? Яке кущове ювілейне засідання без редактора? Але ж семеро одного не ждуть... Присів я на приступці фундаменту й мало не заплакав.

Аж тут чую – над самим вухом позаду кінське іржання кличче. І знайомий веселий голос:

– Агов, козаче? Чого зажурився?

Озираюся – а під косогором проти Палацу спорту статурний вершинок вуса підсмикує. Синій жупан з небом зливається, широкі червоні шаровари горять над кінським крупом, шабля виблискує, мушкет із-за спини визирає, а кобза при боці мало не грає. І це серед потоків автомашин, біг-бордів із пошматованими образами недавніх претендентів на гетьманську булаву! Мабуть, нерви мої здали...

– А ти хто, щоб я тобі розказував?

– А я козак Мамай власною персоною. Бачу, чоловік журиться...

– Та як мені не журитися, коли від гурту відбився?

І розказав казковому Мамаєві свою пригоду. А він тільки сміється:

– Не був би я характерником, якби друга в біді залишив. Добре

знаю твій Любеч, ще з князем Олегом зустрічав там великих посланців землі руської. Не журися, доки твої озаци доїдуть, доки на межі областей біля чарки присядуть, ми стрічати їх будемо біля святого Антонія. Навіщо б я мав такого коня Султана? Гайда до тебе в редакцію чай пити.

Просто зачарований, повія я козарлюгою на другий поверх. Назбирав сяких-таких позавчорашніх сухарів, напарив у електрочайнику окропу, посиділи за розмовою з годину. А тут кінч Султан заходить, копитом у поріг стукає:

– Годі вам чаювати, краще в Любечі князювати...

Всілися ми на коня, Мамай тільки вийкнув – і опинилися ми в небі. Летимо над Києвом, над золотими банями соборів та рядами висотних будинків, далі Бровари забовваніли, Козелець розлігся, асфальтована траса біжить через села, Чернігів засяяв понад снігами, а там дрібніші села пішли понад Десною, доки старовинний Любеч під небеса не піднявся. Нарешті приземлилися на Княжій горі й почали роззиратися. Уже й сонце під обід встало, коли наш автобусик підкотив. Мамай шаблю при боці поправляє та на приїжджих хитро позирає. Вийшов першим Ткаченко й брови вгору звів:

– А ви яким побитом? – до мене.

– Та ось козак Мамай виручив, – усміхаюся. – У нашої газети багато вірних друзів.

– Ну, коли так, треба його сьогодні ввести в редколегію, – сміється шеф-редактор...

Повсідалися ми на священному крутосхилі й почали судити-рядити про те, як далі творити газету, що нового надбати в редакційний портфель та як нарешті вирішити питання доцільної передплати. Багато корисного почув я того дня і від поважної редколегії, і від зацікавлених господарів землі Сіверської. Зійшлися на тому, що "Отчий поріг", досягши досить поважного віку й кількісного чину, просто зобов'язаний жити далі, гуртувати земляків-чернігівців на ґрунті любові до рідної малой батьківщини, служити їй, зберігати всі події земляцької заради історії.

А вже коли за столом мали задзвеніти перші заздравні чарки, розпашілий Мамай раптом нахилився до Ткаченка й мовив зніяковіло:

– Знаєте, от ви тут зробили мене членом редколегії "Отчого порогу". Так щоб ніхто нікому ніколи не дорікнув, скажу, що зроблене це без будь-яких юридичних порушень. Я ж народився не десь у засвітах, а в славному козацькому городі Седневі. Так що хоч мене й приписують до степу запорозького, але пуп мій заритий на Чернігівщині. Тож обіцяю чесно служити чернігівському земляцькому кошу, доки шаблю й кобзу ношу.

Довго гуторили ми на Княжій горі в Любечі, слухали Мамаєві пісні до смеркання. А коли вже зібралися назад у дорогу, наш Леонід Русич сфотографував усіх на згадку, бо новий член редколегії козак Мамай поспішав кудись у чужі краї. Не знаю, чи побачить те фото світ у газеті, але коли хто захоче на нього поглянути, хай приходить до редакції з відповідними козацькими припадами.

**Леонід ГОРЛАЧ –
від усього редакційного коша**

Вийзні

**МАЙЖЕ
НЕВИГАДАНА
ІСТОРІЯ**

Засідання

Квіти від Василя Устименка

– А ви що хотіли, добродію?
– Та в мене, батче, дуже делікатна справа. Я сам з агропрому, на високій посаді, але не в тому річ. Син у мене школу закінчує. Паспорт незабаром отримуватиме. А потім – в армію...

– Перепрошую, як ваше прізвище?
– Як моє прізвище, питаєте? Ось батче: перше, чим ви цікавитесь у людини, – це її прізвище. Я щиро вибачаюсь, але прізвище моє вульгарне. Ну, коротше кажучи, моє прізвище, вибачайте на слові, Жабенко. Але не подумайте, що я...

– Та чому я, власне, маю щось думати? Прізвище як прізвище, нічого в ньому вульгарного не знаходжу.

– О, не кажіть! Це, може, нам з вами байдуже, яке прізвище носити, хоч воно мені понад сорок років поперек горла стоїть, та наше покоління вже таке, що може все стерпіти. А нащо ж дитині страждати? Йому ж у життя йти, культуру від нас нести у світле майбутнє, самому людиною ставати. А що в людини найголовніше, визначальне? Звичайно, прізвище! Воно мусить бути пристойним, культурним і разом з тим значущим, вагомим, аби відповідало людині з розумом і громадським становищем. А то – син відповідального працівника, уважай, провідного столичного відомства – і... Жабенко! Та на нього ж усі пальцями тикатимуть! Думатимуть, що з села, колишній колгоспник тобто, що в нього батько той ... ну, не той ... Хоча я й так з ним, із сином своїм, ніколи не говорив по-селянському, і в дитсадку по-городському виховував. І, як усі культурні люди, до російської школи віддав, і добився – бо вплив таки маю! – щоб його звільнили від вивчення своєї мови: справді, навіщо вона йому – ще подумають, що з села. І такі він жодного слова й не знає по-нашому і, слава Богу, знати не хоче. А тут прізвище – Жабенко! Тьфу!

– А як би ви хотіли?

– Ну, звісно як: Лягушкін! Щоб звучало благородно й вимовити було не соромно, та заразом і про батька нагадувало – не чужий же все-таки, а свій,

рідний. То будьте такі добрі, нехай уже хоч він буде Лягушкіним. Щоб і мені від людей не було соромно.

– А вам яка від того вигода?

– О, тоді вже я буду не якимось там Жабенком, а батьком Лягушкіна! Щоб хоч через сина прилучитися до великої культури...

– Боюся, громадянинне Жабенко, що нічого з того не вийде.

– Прошу вас, дуже прошу. Ну, яка вам, зрештою, різниця, Жабенко чи Лягушкін? Уважте, а я в боргу не залишусь. Усе дістану, що тільки вашій душі

забажається. Хочете – ковбаси української домашньої, балику свинячого, баранини на шашлик, телячого окосту, огірочків ніжинських маринованих, гречки лущеної, медку бджолиного натурального, горіхів волоських, горілки української з перцем, риби червоної на закусочку, раків до пива чи молочних продуктів на спецзамовлення свіженьких, не знежирених, без оцих самих ... нуклідів усяких та нитратів... Цукру – душу посолодити! – скільки захочете і без націнки!
– Про що ви говорите, чоловіче! І чим здивували? Та зараз же на кожному ринку такого добра – хоч завалися, аби гроші...

– І за грішми діло не стане: хоч у гривнях, а ні – то у твердій валюті, як вам зручніше...

– Ви, може, хочете мені хабар підсунути як посадовій особі при виконанні службових обов'язків?! А знаєте, чим це пахне?

– Ну, що ви, я навіть і не мислив чогось такого, а просто подумав, що справді не грішми єдиними живе людина, прикрашаючи собою не лише місце роботи, а й проживання, а ось коли нема чого прикрашати, ну, скажімо, ділянки землі для пристойної садиби чи ніколи не зайвого надлишку житлової квадратури, то в такому разі, як кажуть, безкорислива дружба допомагає теж нікому не була б зайвою...

– Добродію, не морочте мені голови, нав'язуючись у друзі: якщо вже ви навіть зі своїм вульгарним прізвищем досі не впоралися, то хіба я повірю, що зможете мені чимось суттєвим допомогти?

– Я – не зможу?! Та я ж – Жабенко!

Гриць ГАЙОВИЙ

Медвежий кадуб

**Віктору
Олексійовичу
Пабату,
вірному сину
України і
шановному
земляку до
пам'ятного
ювілею**

Зажурилась Україна,

Де правду подіти.

Де ріс сад, тепер руїни,

Заплакані діти...

Прийдіть, Пабате, до влади,

Всійте поле житом.

Нехай доля Вас не зрадить,

Треба ж щось робити...

Бо набридли вже народу

Оті побрехеньки.

Ми ж козацького всі роду,

Вірні сини неньки...

Вам прийдуть на допомогу

Добрі й чесні люди.

Тільки бійтесь, ради Бога,

Чиниш й словоблудів.

Опирайтесь на земляцтво,

На всіх НАС і сина.

Ваша мудрість –

наше братство,

То велика сила.

З ювілеєм Вас вітаєм,

Вірим – прийде той момент,

Що Сашкові загукаєм:

– Хай живе наш Президент!

Медом поділився

Петро Медвідь

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО

Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ

Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним
комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення
України 06.ХІ.2001 р.

Реєстраційне свідоцтво:
серія КВ №5594

Адреса редакції:
01023, Київ, 23, Спортивна площа, 1,
тел/факс: 246-74-31.
Електронна пошта:
chernigivzemi@spalace.com.ua

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

**В.В. Ткаченко, В.І. Авдеєнко,
Л.Н. Горlach (Коваленко),
І.М. Забіяка, І.Б. Матяш,
П.І. Медвідь, М.М. Ткач,
В.В. Пушкар'єв, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко, О.А. Шокало.**

За достовірність фактів, точність імен та
прізвищ, географічних та історичних реалій
відповідають автори публікацій. Газета
розповсюджується серед земляків
безкоштовно.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Леонід Коваленко.**
Комп'ютерний набір **Леонід Коваленко.**

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко.**

Надруковано та зверстано на замовлення
товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві
у КП "Редакція журналу
"Дім, сад, город".
Тираж 1000.